

Def
L

4
D. HONORII
AVGVSTODVNENSIS

ECCLESIAE PRESBYTERI,

cognomento SCHOLASTICI,

DE HÆRESIBVS

LIBELLVS:

Item

CONSTANTINI HARME-

NOPLI SEBASTI NOMOPHY-

LACIS THESSALONICENSIS

DE OPINIONIBVS HAERETICORVM, QVAE
SINGVLIS TEMPORIBVS EXTITERVNT,

CATALOGVS,

CUI ADJUNCTA EST EJUSDEM

FIDEI ORTHODOXÆ

PROFESSIO,

Præterque cum Indice.

HELMESTADII,

Typis & Sumtibus JOHANNIS HEITMULLERI

Anno clj ljc LXXVI,

V I R O

PLVRIMVM REVERENDO, CLARISSIMO
ATQVE AMPLISSIMO

DN. M. CHRISTO.
PHORO BOSENIO

Ecclesiae Schönningensis Pastori, Eiusdemque
vicinarum Superintendententi fidelissi-
mo, meritissimo.

Fautori suo atque omni liberalioris doctrinae
atque eruditionis magno, justoque anti-
quitatis Ecclesiasticae aestimatori

hunc Honorii de haeresibus libellum debita
observantia,

ofere

JOHANN *Deilmann*

1.

**S. HONORII AVGVSTO
DVNENSIS ECCLESIAE
presbyteri libellus
DE HÆRESIBVS.**

Apud Iudæos fuerunt hæ octo hæreses.

PHARISÆI erant clerici Iudæorum, & dicuntur *divisi*.
Horum hæresis erat, quod traditiones suas præferebant
mandatis Dei. 1

SADDUCÆI erant Monachi Iudæorum, & dicuntur
Iusti. Horum hæresis erat, quod resurrectionem corporum
negabant, animam cum corpore interire prædicabant. Legem
Moyfi receperunt, scripta prophetarum respuerunt. 2

ESSENI quidam Iudæorum hæretici, dicentes hunc
esse Christum, qui docuit illos omnem abstinenciam. 3

MARBONÆI alij hæretici, qui dicunt ipsum esse Chri-
stum, qui docuit illos in omni re sabbatizare. 4

GENISTAE hæretici de semine Abrahamæ se gloriantes.
In Babylone quippe alij Iudæi Paganis mulieribus, alij Israë-
litis mixti, reversi in Hierusalem, ab omni populo se divide-
runt, & hoc nomen iactantiæ sibi sumpserunt. 5

MERISTAE hæretici, quosdam prophetas recipiunt,
quosdam non recipiunt. 6

SAMARITAE hæretici, solam legem custodiunt, pro-
phetas respuunt. 7

8. **HÆMEROBAPTISTÆ**, hæretici cotidie vestimenta & corpora sua lavant.

DE HÆRETICIS PAGANORVM.

Philosophi erant Patriarchæ hæreticorum, inter quos plures fuerunt hæreses.

9. **PLATONICI** à Platone dicti, qui Deum animas, Angelos verò corpora creasse, & post multa secula animas in diversa corpora redire, & omnia in pristinum statum reverti, dixerunt.
10. **STOICI** à loco dicti. Stoa quippe porticus erat Athenis, in qua sapientum & fortium facta erant. In hac Zeno philosophus discipulos suos instituit. Hi omne peccatum uniforme dicunt, tam grave esse triticum quàm aurum furari. Beatitudinem in sola anima constare, animam cum corpore interire affirmabant.
11. **ACADEMICI**, à villa Platonis Academia dicti. Hi omnia incerta opinantur. Huius sectæ repertor fuit **ARCHESTILAEUS**, & sectator eius **DEMOERITUS**, qui dixit ita veritatem in occulto latere, ut aquam in alto puteo sine fundo.
12. **PERIPATETICI**, à deambulatione dicti, quia autor eorum **ARISTOTELES** deambulando disputabat. Hi dicunt animam ex parte æternam, ex parte mortalem, & omnia fortuito casu agi ferunt.
13. **CYNICI**, ab immundicia dicti. Hi ut canes in vicis & plateis cum uxoribus coibant, dicentes, coniugium esse iustum & ideò honestum, iure in publico agendum.
14. **EPICURÆI**, ab Epicuro philosopho dicti. Hi summum bonum in voluptate corporis constituunt, animam nihil

DE HAERESIBVS.

hil aliud quàm corpus esse dicunt: mundum non à Deo regi, sed ex atomis, unde productum dicunt.

GYMNOSOPHISTÆ nudi in desertis in die philosophantur, pudenda tantum contegunt. Hi se in ignem proijciunt amore alterius vitæ.

Quidam philosophi dixerunt, hunc mundum esse Deum, ut **DIONYSIUS**: quidam mentem dixerunt Deum, ut **THALES MILESIUS**: quidam animum in hominibus manentem, & lucidum, ut **PYTHAGORAS**: quidam sine tempore incommutabilem, ut **PLATO**: quidam solutam mentem, ut **CICERO**: quidam spiritum & mentem, ut **MARO**.

Item alii philosophi, ut Platonici mundum affirmant incorporalem: Stoici corporalem: Epicurus ex atomis: Pythagoras ex numeris: Heraclitus ex igne.

In Ecclesia fuerunt hi hæretici:

SIMONIAEI à Simone Mago dicti, qui pecuniâ tentavit donum Spiritus sancti, ab Apostolis comparare. Hi dicunt creaturam non à Deo, sed à quodam supernâ virtute creatam. Omnes qui emunt spiritualia, sunt Simoniaci, cum Simone damnandi: qui autem vendunt, sunt Giezitæ, cum Giezi seruo Helisæi reprobandi, qui salutem vendidit, quam Helisæus gratis dedit, & idcirco lepra Naaman ei adhæsit.

MENANDRIANI à Menandro discipulo Simonis dicti. Hi mundum non à Deo sed ab angelis factum asserunt. Hi Christum passum negant. Hi coniugia communia habent.

NICOLAITÆ à Nicolao Diacono Stephani socio dicti, qui uxores suas communes fecerunt.

GNOSTICI, ab excellentia scientiæ dicti. Hi animam naturam Dei esse dicunt, bonum Deum & malum fingunt.

A 3

CARPO.

S. HONORII

22. **CARPOCRATIANI** à Carpocrate quodam dicti. Hi Christum hominem tantum de utroq; sexu natum dicunt.
23. **CERINTHIANI** à Cerintho quodam dicti. Hi circumcisionem observabant, mille annos in voluptate carnis post resurrectionem futuros predicabant.
24. **NAZARÆI** à Nazareth vico dicti. Hi Christum filium Dei confitentur, omnia tamen veteris legis custodiunt.
25. **OPHITES** dicitur coluber. Inde **OPHITÆ** hæretici, quia colunt serpentem, eo quod in paradiso induxerit virtutis cognitionem.
26. **VALENTINIANI** à quodam Valentino dicti. Hi secula quædam in originem Dei creatoris inducunt, Christum nil corporis de virgine assumpsisse, sed per eam quasi aquam per fistulam transisse.
27. **APELLITÆ**, ab Apelle quodam dicti. Hi Christum non Deum in veritate, sed hominem in phantasia apparuisse dicunt.
28. **ACONTHIANI** à principibus dicti. Hi omnia opera Dei, opera angelorum dicunt.
29. **ADAMIANI** dicti, quia Adæ imitantur nuditatem. Nudi enim orant, & nudi coeunt.
30. **CAIANI** dicti, quia Cain oderant.
31. **SETHIANI** à Seth filio Adam dicti, qui dicunt eundem esse Christum.
32. **MELCHISEDECHIANI** dicti, quia Melchisedech non Dei sacerdotem, sed Dei virtutem predicant.
33. **ANGELICI** dicti, quia angelos colunt.
34. **APOSTOLICI** dicti, qui nihil proprium possidentes, non recipiunt eos* qui aliquid in hoc mundo utuntur.
35. **CERDONIANI** à Cerdone quodam dicti. Hi duo principia contraria asserunt.

MAR.

DE HAERESIBVS.

MARCIONITA à Marcione quodam dicti. Hi alterum bonum alterum iustum Deum asserunt, tanquam duo principia creatoris dicunt. 36

ARTOTYRITA ab oblatione dicti. Hi panem & caseum offerunt, dicentes à primis hominibus oblationem à fructibus terræ, & ovium celebratam. 37

AQUARI dicti, quod aquam solam offerunt in calice Sacramenti. 38

SEVERIANI à Severo exorti. Hi vinum non bibunt, verus testamentum & resurrectionem non recipiunt. 39

TACIANI à quodam Taciano dicti, qui & **CREATITÆ**. Hi carnes abominantur. 40

ALOGI, tanquam sine verbo dicti. Hi Deum Verbum non credunt, Ioannis Evangelium & Apocalypsin non recipiunt. 41

CATAPHRYGÆ à Phrygia provincia dicti, unde Montanus. Hi Spiritum sanctum non in Apostolos, sed in se traditum asserunt. 42

CATHARI à munditia dicti. Hi pœnitentibus veniam peccatorum negant, viduas, si nupserint, tanquam adulteras damnant, mundiores se cæteris prædicant. 43

PAULIANI à Paulo Samosateno episcopo exorti. Hi dicunt non semper Christum fuisse, sed à Maria initium sumpsisse. 44

HERMOGENIANI ab Hermogene quodam vocati. Hi materiam mundi Deo æqualem faciunt. 45

MANICHÆI à Manete quodam Persa dicti. Hi duas naturas & substantias, id est, bonam & malam introducunt, animas ex Deo, quasi ex aliquo fonte manare asserunt; Vetus testamentum respuunt, novum ex parte recipiunt. 46

ANOMIANI sine lege viventes. 47

ANTHRO.

48. **ANTHROPOMORPHITÆ** ab homine dicti, *ἀνθρώπων* enim homo dicitur. Hi Deum humana membra & humanam formam habere autumant, cum Deus sit Spiritus & incorporeus.
49. **HERACLITÆ** ab Heraclio quodam exorti. Hi monachos tantum recipiunt, coniugia respuunt, paruulos regnum coelorum habere non credunt.
50. **NOVATIANI** à Novato urbis Romæ presbytero dicti. Hi lapsos ad pœnitentiam non recipiebant, & baptizatos rebaptizabant.
51. **MONTANI** à montibus dicti. Hi tempore persecutionis in montibus latuerunt, & se à corpore Ecclesiæ diviserunt.
52. **EBIONITÆ** ab Ebione vocati. Hi Christum perfectum tantum & iustum virum putant. Hi semiudæi sunt, Evangelium tenent, & legem carnaliter servant.
53. **PHOTINIANI** à Photino Smirnæ episcopo dicti. Hi Christum à Maria per Ioseph nuptiali coitu conceptum prædicant.
54. **AERIANI** ab Aërio quodam dicti. Hi offerre sacrificium pro defunctis spernunt.
55. **AETIANI** ab Aëtio nominati * iidem.
56. **EUNOMIANI** ab Eunomio quodam Dialectico Aëtij discipulo dicti. Hi asserunt, patri filium similem, & filio Spiritum sanctum dissimilem. Dicunt etiam nullum imputari peccatum in fide manentium.
57. **ORIGENISTÆ** ab Origene dicti. Hi dicunt quod non possit filius videre patrem; neq; Spiritus sanctus. Dicunt etiam animas in mundi principio peccasse, & pro diversitate peccatorum è coelis lapsas, corpora diversa in terris intrasse quasi vincula; & hac causa mundum factum fuisse.
58. **NOETIANI** à Noëto quodam dicti. Hi dicunt Christum

DE HAERESIBVS.

stum eundem esse & patrem & Spiritum sanctum : Trinitatem in officiorum nominibus, non in personis accipiunt. Unde & PATRIPASSIANI vocantur, quia patrem passum dicunt.

SABELLIANI à Sabellio discipulo Nocti dicti. Hi unam personam patris & filij & Spiritus sancti astruunt. 59.

ARIANI ab Ario Alexandrino presbytero exorti. Hi diversas substantias in Trinitate faciunt. 60.

MACEDONIANI à Macedonio Constantinopolitano episcopo dicti. Hi negant Spiritum sanctum Deum esse. 61.

APOLLINARISTAE ab Apollinare vocati. Hi dicunt Christum corpus tantum sine anima suscepisse, & Deitatem pro anima habuisse. 62.

ANTIDICOMARITAE contradicunt virginitati Mariae, dicentes eam post natum Christum viro commixtam. 63.

METANGOSITAE à vase dicti, ἀγγεῖον enim vas dicitur. Hi substantiam humanæ carnis à diabolo conditam dicunt. 64.

COLUTHIANI à Colutho quodam nuncupati. Hi dicunt Deum non facere mala, contra illud: *Ego Dominus creans mala.* Esa. 45. 65.

FLORIANI à Florino quodam dicti. Hi dicunt Deum creasse mala, contra illud: *Fecit Dominus omnia bona.* v. 7. 66.

DONATISTAE à Donato quodam Afro vocati. Hi asserunt Filium Patre minorem, & Spiritum sanctum Filio maiorem, & rebaptizabant catholicos. 67.

BONOSIACI à Bonoso quodam episcopo exorti. Hi Christum filium Dei adoptivum, non proprium asserunt. 68.

CIRCUMCELLIONES, id est, agrestes, item Cotepita superiorum hæresin sectantes. Hi amore martyrii semetipsum interimunt, ut martyres nominentur. 69.

B

PRISCIL

70. **PRISCILLIANISTÆ** à Priscilliano episcopo vocati. Hic in Hispania ex hæresi Gnosticorum & Manichæorum permixtum dogma composuit.
71. **LUCIFERIANI** à Lucifero Smirnæ episcopo exorti. Hi in hæresim lapsos & postea ad catholicam ecclesiam reversos recipere nolunt.
72. **IOVINIANISTÆ** à Ioviniano quodam monacho dicti. Hi asserunt nullam distantiam esse inter nuptias & virgines, inter abstinentes & epulantes.
73. **HELUIDIANI** ab Heluidio quodam presbytero nominati. Hi dicunt Mariam alios filios post natum Christum de Ioseph peperisse.
74. **PATERNIANI** à Paterno quodam exorti. Hi inferiores corporis partes à Diabolo dicunt factas.
75. **ARABICI** ab Arabia provincia dicti. Hi animam cum corpore mori, & utrumque in novissimo die resurgere asserunt.
76. **TERTULLIANISTÆ** à Tertulliano Africae provinciae Carthaginensis civitatis presbytero dicti. Hi animam non immortalem, sed corpoream prædicant; animas peccatorum post mortem in Dæmones converti affirmant.
77. **TESSERADECADITÆ** à quatuordecim dicti: *τέσσαρα* enim quatuor, *δέκα* dicitur decem. Hi pascha quattadecimam lunam cum Iudæis celeb. abant.
78. **NYCTAGES** à somno vel à nocte vocati. Hi vigiliis noctis respuunt, dicentes noctem ad requiem datam.
79. **PELAGIANI** à Pelagio quodam monacho exorti. Hi liberum arbitrium gratiæ Dei anteponunt, dicentes, sufficere voluntatem ad implenda divina iussa.
80. **NESTORIANI** à Nestorio Constantinopolitano episcopo nuncupati. Hi sanctam Mariam non Dei, sed hominis tantum genitricem prædicant, aliam personam carnis, aliam
Deita-

DE HAERESIBVS.

Deitatis facientes; nec unum Christum in verbo & carne, sed alium filium Dei, alium filium hominis, affirmant.

EUTYCHIANI ab Eutychete Constantinopolitano abbate ita nominati. Hi negant in Christo duas naturas esse, sed solam divinam in eo post assumptam carnem, scilicet carnem in Deitatem versam prædicant. 81.

ACERPHALI sine capite dicti, a quippe *sine*, κεφαλή dicitur caput. Hi sine auctore sunt, & duas substantias in Christo negant, unam naturam in eius persona prædicant. 82.

THEODOSIANI & Gaias à Theodosiano & Gaias no episcopis Alexandria exorti. Hi ex duabus unam in Christo naturam asserunt. 83.

AGNOITA ab ignorantia dicti. Hi dicunt quod Christi divinitas ignoret futura de die novissimo. 84.

TRITEITA à tribus dicti. Hi sicut tres personas in Trinitate, ita asserunt tres esse Deos. 85.

Sunt & aliæ hæreses, & sine nominibus:

Ex quibus aliæ triformem putant esse Deum; 1.

Aliæ Christi divinitatem passibilem dicunt; 2.

Aliæ Christi nativitati de patre initium dant; 3.

Aliæ unam operationem & unam voluntatem in Christo Deitatis & humanitatis prædicant; 4.

Aliæ liberationem hominum apud inferos Christi descensione, negant; 5.

Aliæ hominem Dei imaginem habere non æstimant. 6.

Item, aliæ de mundi statu dissentunt; 7.

Aliæ innumerabiles mundos opinantur; 8.

Aliæ aquam Deo coeternam faciunt; 9.

Aliæ nudis pedibus ambulant; 10.

Aliæ cum hominibus non manducant; 11.

Aliæ de corpore Christi dubitant. Quas omnes Catholica Ecclesia damnat. 12.

Index alphabeticus Catalogi hæreticorum
Honorij Augustodunensis.

A.			
A Cademici	pag. 2	Cerdoniani	ibid.
Acephali	9	Cerinthiani	ibid.
Acontiani	4	Circumcelliones	7
Adamiani	ibid.	Coluthiani	ibid.
Aeriani	6	Cynici.	2
Aeriani	ibid.	D.	
Agnostæ	9	Donatista	pag. 7
Alogi	5	E.	
Angelici	4	Ebionitæ	pag. 6
Anomiani	5	Epicuræi	2
Antidicomarita	7	Esseni	2
Antropomorphita	6	Eunomiani	6
Apellitæ	4	Eutychiani	9
Apollinaristæ	7	F.	
Apostolici	4	Floriani	pag. 7
Aquarij	5	G.	
Arabici	8	Genistæ	pag. 1
Arriani	7	Gnostici	2
Artotyritæ.	5	Gymnosophistæ	3
B.		H.	
Bonosiaci.	pag. 7	Heluidiani	pag. 8
C.		Hemerobaptistæ	2
Caiani	pag. 4	Heraclitæ	6
Cataphrygæ	5	Hermogeniani	5
Cathari	ibid.	I.	
Carpocratiani	4	Iovinianistæ	pag. 8
		Luciferi	Luciferi

I N D E X.

	L.				
Luciferiani		pag. 8	Pauliani	pag. 5	
	M.		Pelagiani	8	
Macedoniani		pag. 7	Peripatetici	2	
Manichæi		5	Pharisæi	1	
Marbonæi		1	Photiniani	6	
Marcionita		5	Platonici	2, & 3	
Melchisedechiani		4	Priscillianista	8	
Menandriani		3			S.
Merista		1	Sabelliani	pag. 7	
Metangosita		7	Sadducæi	1	
Montani		6	Samaritæ	ibid.	
	N.		Sethiani	4	
Nazaræi		pag. 4	Severiani	5	
Nestoriani		8	Simoniaci	3	
Nicolaitæ		3	Storici	8	
Noëtiani		6			T.
Novatiani		ibid.	Tatiani	pag. 5	
Nyctages		8	Tertullianista	8	
	O.		Tesseradecadita	ibid.	
Ophitæ		pag. 4	Theodosiani	9	
Origenista		6	Triteita.	ibid.	
	P.				V.
Paterniani		pag. 8	Valentiniani.		

B 3

CON.

1.

CONSTANTINI HARME- NOPVLI de opinionibus hæreticorum CATALOGVS,

ARRIANI, filium Dei creaturam esse dicentes, verbum istud, *Ante me factus est*, quod evangelista Iohannes in personâ præcursoris & Baptistæ Iohannis protulit; malè pro eo, ac si diceretur, *Ante me creatus est*, interpretantur. Sed malè sentire convincuntur ex illo sequente verbo: *Quoniam me prior eras*. Omnino enim contrarium dicere debebat, hoc quodam modo: *Me prior est*, quoniam prior me factus est. Nos autem illud, *Ante me factus est*, pro eo, ac si diceretur; *Gloriosior & honoratior me factus est*, rectè sentientes accipimus. Refutantur etiam scripturâ quæ de pluribus alijs, tum quod idem Iohannes dixerit: *In principio (id est, à principio) erat sermo, & sermo erat Deus*. Itis dem & illud, *Omnia per ipsum facta sunt*, quasi per instrumentum quoddam, intelligebant, puta ferram, aliudvè tale. Nos autem hoc ita dictum accipimus, ut loqui solemus; Regem per filium civitatem aliquam condidisse. Idem & unigenam Dei filiam dicunt, quasi qui solus ab eo factus sit: cæteris ab ipso fortè Christo factis. At nos unigenam hunc dicimus, veluti qui solus ex ipso ante omnia secula genitus sit. Etiam huius generis alia plura interpretando depravant sectæ suæ fidem adstruentes.

MACE DONIANI Spiritum sanctum esse servum & creaturam adferentes, in dicto Iohannis, *Sine ipso factum est nihil, puncto post hæc verba collocato, versum alium sic inchoant*

DE HAERESIBVS.

choant: *Quod factum est, in eo vita erat*, atq; hoc de Spiritu *Ioan. 1. v. 14.* sancto intelligunt. Nos verò locum illum ita legentes, ut ab *v. 3. & 4.* initio series ipsa declarat, totum de filio dictum intelligimus.

SABELLIANI Patrem, Filium & Spiritum sanctum, *3. Sabelliani.* tres illas hypostasas, atq; tres personas beatæ divinitatis unam *hanc.* hypostasim, & unam personam esse tradebant: quæ nonnunquam patris, nonnunquam filij, nonnunquam Spiritus speciem præ se ferret. Sed arguuntur ex eo, quod Ioannes dixit: *Et sermo erat apud Deum, hoc est, cum Deo; unde colliguntur* *cap. 1. v. 1.* esse personæ duæ: de quibus pluribus alijs dictis Evangelicis.

APOLLINARIS Laodicensis sectatores aiunt, adsum *4. Apollin.* pisse Dominum carnem mentis expertem & inanimam, ut *narista.* cui divinitas mentis & animæ loco sufficeret: præ se scilicet enarrantes illud, *Et sermo caro factus est.* Non enim norant, divinas literas carnem adpellare hominem; ut illo quoque dicto, *Adspicite universa caro salutare Dei.* Quærebant iidem sibi pa. *Esai. 52.* trocinium ex verbis illis, *Solvite templum hoc,* & ita ratiocinabatur: *v. 10.* Si caro Domini templum dicitur, & si templum est *Ioan. 2.* res inanima; nimirum & ipsa est inanima. Dicunt iidem *v. 19.* dominum, qui carnem hanc haberet è coelo, tanquam per canalem transisse per virginem; idque de verbis illis colligunt: *Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit è cælo, filius hominis, Ioan. 3.* *qui est in cælo.* Sed ignorabant, id propterea sic prolatum; *v. 13.* quod duabus in naturis unam Christus haberet hypostasim.

EUTYRHIS atque *Dioscori* sectatores, filium dicebant. *Euty.* speciem tenus hominem esse factum, quum unam naturam *chri.* habeat: haud scio, quonam modo dictum illud Iohannis intelligentes; *Et sermo caro factus est.* Addebant huius generis & alia plura.

PAULI SAMOSATENI discipuli dicebant Christum *Pauli.* esse purum ac solum hominem; divinæ gratiæ sicut & prophetas, *tas,*

tas, participem factum. Coarguuntur autem ex Ioannis Ba:
 Joann. 1. ptistæ verbis: *Me prior erat*, quatenus scilicet existerat ante
 v. 30. secula: cum ratione carnis Baptista Christo prior esset. Iidem
 Joann. 5. & illud: *Potestatem ei concessit etiam exercendi iudicij, quod filius*
 v. 27. & *sit hominis, id ne miremini.* hoc igitur ita legunt: *Es potestatem*
 28. *concessit ei etiam exercendi iudicij, quod filius sit hominis.* Hic in-
 tegrâ distinctione posita, versum alium inchoantes rursus le-
 gunt: *Id ne miremini.*

7. Nesto- NESTORIANI dicebant, Christum habere propter
 riani. virtutem inseparabiliter sibi coniunctum Dei sermonem: ita
 quidem ut in eo filij duo considerentur; unus Dei, virginis
 alter. Eaq; de causâ *Christiparam*, non *Deiparam* vocabant
 eam, quæ reapse *Deipara* est. Verùm & hi cum de pluribus
 alijs dictis coarguuntur, tum de illo: *Sermo caro factus est.*

8. Sergi- SERGII Pyrrhiq; complices, unam voluntatem, & un-
 ani. nam actionem in Christo, qui duabus ex naturis esset, tra-
 debant.

9. Orige- ORIGENIANI more paganorum existere animas ante
 niani. corpora docebant, & finem supplicij nunquam finiendi stae-
 tuebant. & animas à corporibus nudas resurgere.

10. Fullo- PETRI cognomento FULLONIS ad seclæ, hymno,
 niani. quem Trisagium vocant, (quod *sancti* vox ter in eo repetatur)
 adiecerunt hæc verba; Qui crucifixus es propter nos: passibilis
 lem scil. divinitatē facientes, quæ passionis omnis expers est.

11. Mar- MARCIONITÆ ac MANICHÆI legislationem tes-
 tionitæ tamenti veteris malitierum opificis esse dicunt. Iidem quo-
 & Mani- ties apud ipsos baptizatus aliquis moritur, sub lectulo defun-
 chæi. cti vivo quodam occultato, lectulum adeunt, ac mortuum
 interrogant, an baptizari velit? Respondet occultatus ab imo,
 velle, atq; ita loco defuncti eum baptizant. Causam rogati,
 1. Corin. dicunt hoc Apostolum docuisse, cum ait: *Si prorsus mortuus non*
 15. v. 29. *resuscio*

resuscitantur cur etiam baptizantur pro mortuis? Sed ignorant, id hoc modo prolatum propterea, quod quicumque baptizantur resurrectionis mortuorum, eiusque spe baptizentur. Hi *Pauli* Manichaei Christum dicunt deposito in terrâ corpore, *pu. explicat;* rum solumque Deum in caelum ascendisse. Iidem & mundum, ut malum, & carnem criminantur, ac Dei ab opificio excludunt. Tradunt & duo principia, malum & bonum, sive Deum & materiam. De testamento veteri sacrilegè loquuntur. Lunam & sidera ceu Deos, adorari iubent. Carnis resurrectionem negant. Animarum de corporibus in corpora *Mani-* migrationem docent. Herbas & arbores & aquam esse res ani- *chae &* matas aiunt. *Manichaei* verò dicuntur, quod dogma *Manis* in *Mane* *ba* pretio habeant; qui se paraclerum adpellabant, & Christum *verico* *dicti.* specietenus conspectum adparuisse docebat.

MARCELLI, PHOTINI, & SOPHRONII sectatores *12. Mara* res, non confidentes sanctam Trinitatem, sed Spiritum solum *celliani,* Deum appellantes, eius sermonem esse dicebant efficacitas *Photinia* tem, quae in prognata de semine Davidis habitasset; non sub- *ani, &* stantiam, quae suam habeat hypostasin: malè quidem sentien- *Sophro-* tes. Nam Dei sermo nec is est, qui profertur, nec ei similis, *niani,* qui mente concipitur, (hi namque sermones humani sunt & naturales) sed quum ultra naturam sit positus, terrenis argutijs minimè subijcitur.

EUNOMIANI eadem, quae Arius & Macedonius sen- *13. Euno-* tiebant: & eos, qui se partibus ipsorum adiungebant, demis- *miani,* sos in caput, unâ mersione baptizabant. Minas quoque futuri supplicij, & gehennae, non ad veritatem, sed ad metum prolatae aiebant. Vocantur iidem & *Anomae*, (dissimiles) quod filium & Spiritum ratione substantiae nullam cum patre similitudinem habere dicerent.

NOVATIANI, caetera pij, nuptias secundas abominabantur. *14. No-* *variani,*

HARMENOPVLI

7
is. Sabba bantur; & lapsos, posteaquam resipuissent, non admittebant.
tianiquis SABBATIANICUM Novatianis eadem sentientes, Ius
d. patri. daorum morem in celebrandis festis observabant. Vocantur
bus & Si. & *Sinistri*, quod manum laevam abominentur, nec ea sumere
nistri & quicquam audeant. Idem & *Quartodecumani* dicuntur, quod
Quarti non Dominico die, sicut nos, sed Lunæ decimo tertio, cum
decuma- Iudæis Pascha celebrent. Appellantur idem & *Quartani* pro
ni & pterea, quod Pascha celebrantes, non ad alios divertere, sed
Quarta. ieiunare malunt quo pacto nos quarto quoque die facere sole-
ni appel- mus: in hoc quoque Iudæos imitantes, qui unâ cum paschate
lantur. panes non fermentatos, lactucas sylvestres comedunt.

16. *Mon-* MONTANI sectatores eius qui se paracletum appellat,
sani. & mulierculas duas se comitantes habebat, *Priscillam* ac *Maxi-*
millam, quas etiam vates nuncupabat; quiq; *Pepazam*, Phry-
giæ vicum, augustiorem reddens, *Hierusalemam* nominabat &
 hi ergo sanctam Trinitatem in unam personam contrahentes,
 etiam Pascha pervertebant, sanguinemque pueri confossi cum
 farinâ commiscentes, panem inde confectum invicem sibi
 offerebant, eoque vescerantur. Matrimonium quoque prohibe-
 bant, & abstinendum certis à cibis docebant.

17. *Do-* DONATISTA quoddam os manu tenentes, id ipsum
marista. prius exosculabantur; atque ita Sacramenta percipiebant.

18. *Masa-* MASALIANI Manichæorum erroribus infecti, quæ
liani qui dam insuper alia magis impura excogitarunt. Quippe men-
dicti tem hominum à Dæmonibus occupatam dicunt: naturam
sunt Eu- humanam in Dæmonum esse consortio: nec baptismum, nec
chisæ si- perceptionem sacramentorum hominem purificare: sed so-
ve precū lam ipsi familiarem precationem. Mala in nobis naturâ ex-
studio s, istere. Sic animam sponsi communionem sentire, quemad-
Valenti- modum viri coitum mulier sentiat. Crucem abominantur.
niani & Deiparam nullo dignantur honore, neque præcursores ac *Bas-*
Bogomi. ptistam
 li.

DE HAERESIBVS.

ptistam Ioannem, neq; sanctos, martyribus exceptis. Qui volunt, castrantur. Matrimonia solvunt, Impunè iurant ac perierant. Sectam suam anathematizant. Hac peste totus infectus Eleutherius ille Paphlago, præterea se digna quædam Eleutherius adiuenit: debere monachum cum duabus cubare mulieribus, unoq; anno continenter exacto, posse deinceps impunè cognatarum quoq; consuetudine citra discrimen uti, Nomen ipsum Masalianorum Græcam in linguam traductum, Eucharis, sive precum studiosos significat. Nam precatio magno est apud ipsos in pretio, quàm & in vulgus efferri verant. Ex re quoq; vocantur *Enthusiastæ*. Nam Dæmonis vicorrupti, eam sancti Spiritus esse opinantur. Quos enim morbus iste prorsus inuasit, omnem in manuum laborem, ceu malum, averfantur: & somno plerumq; dediti, species illas insomniorum vocant *Enthusiasmum*. Mala dicunt esse naturâ, & quovis in homine tam Spiritum divinum, quàm Dæmona cohabitare. Pueros, qui nascantur ex Adamo, primo parente generis humani, ut naturam trahere, sic etiam servitatem illam, quâ Dæmonibus obstringantur: adeoq; consubstantiatum gestare Dæmonem, singulis eorum cohabitantem, & potestatem in eos habentem. Ac baptismus quidem illum expellere non posse, vel peccatorum radices evellere: solam eis præscriptam precatorem & eijcere Dæmonem, & radices ipsas expurgare. Postquam verò perfectiores ex ipsis statum expertem adfectionum consecuti sint, venire super eos Spiritum sanctum adspectabiliter, & corpus ab impulsu vitiorum adfectuumq; liberare: ut amplius deinde nec ieiunio corpus premente sit opus, nec doctrinâ frænum iniiciente, quæq; non insolenter incedere doceat. Sanctam Trinitatem oculis se sensibilibus videre dicunt, indeq; futura prospicere. Mendicis nihil imperandum lege quasi latâ statuunt, sed sibi duntaxat: cum quid

HARMENOPOLI

dem se Spiritu pauperes dicant, quos ipse Dominus beatos
 * Valen. prædicaverit. Vocantur iidem & *Valentiniani*, quod * Valen-
 tiniani. tini & Valentis temporibus hæresis eorum pullulaverit. Appo-
 pellantur & *Bogomili*.

19. *Bogo-* Hæc *BOGOMILORUM* hæresis non multo ante no-
mili. stram ætatem exorta fuit, pars sectæ *Masalianorum*, & cum eo-
 rum dogmatibus maiori ex parte consentiens; excogitatis
 præterea nonnullis alijs, & auctâ peste. Significat autem *Bogo-*

* *Bog,* *milus* iuxta Mysorum linguam, * qui Dei misericordiam im-
 Deus, plorat. Hi veteris & Novi Testamenti libros repudiant, unum
 Mile, cum exposito in eis Deo, quasi qui per afflatum Sathianæ per-
 propiti. scripti fuerint, septem duntaxat exceptis, in quorum nume-
 us, lingu. ro & Evangelium est. Hos ipsos quoque libros falso interpre-
 à *Hæretâ* tantur, & sacrilegis execrandis sensibus ad ea, quæ ipsis vis-

dentur, detorquent. Ignominiam crucem divinam afficiunt,
 veluti quæ Dominum necaverit; itidemque reverentiam dignum
 illud faciunt Dominici corporis atque sanguinis, quod quidem
 inhabitantium templis Dæmonum sacrificium appellant.
 Nam in omnibus sacris ædibus habitare Dæmonas aiunt. Nos-
 trum baptismum, Ioannis; suum verò, servatoris esse dicunt.
 Solam vocant precepcionem, *Pater noster*: cæteras repudiant,
 battologiam nominant. Deiparos dicunt eos, quotquot apud
 ipsos hoc consequuti sint, ut Spiritus sanctus in eis habitet;
 quasi qui sermonem in docendo gignant. Non modò per
 somnum, sed vigilantes etiam videre se dicunt. Patrem, ut
 senem; cui proluxa barba sit admodum: Filium ei similem,
 qui recens lanuginem primam mutet; Spiritum sanctum, in-
 star iuvenis, cui valde nuda sint genæ, quod quidem ita fit,
 decipientibus eos Dæmonibus, & inæqualem esse Tri-

nitatem docentibus, pro ipsarum for-
 marum diversitate.

HAR.

HARMENOPVLI,

FIDEI ORTHODOXAE

PROFESSIO.

Hominum reapse Christianum oportet credere, sicuti sacra ac universales Synodi sanciverunt, in unum Deum patrem omnipotentem, principij & finis expertem, omnium tam aspectabilium quam inadpectabilium conditorem: Et in unum Dominum Iesum Christum, Dei filium unigenam, ab aeterno, citraque passionem ex ipso Deo ac patre natum, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, consubstantiali patri & coaeternum, per quem omnia facta sunt: Et in Spiritum sanctum, coaeternum de Deo ac patre * procedentem, lumen & ipsum Deumque verum, & patri ac filio coaeternum & consubstantiali: Trinitatem unius & eiusdem substantiae, dignitatis solij, quae unam in divinitatem coit, quippe Trinitatem in unitate credimus, & unitatem in Trinitate statuimus: Trinitatem, quod in tribus personis & hypostasibus divinitas consideretur; unitatem, quod unius hae substantiae sint ac divinitatis, & unus adeo Deus. Nam unum Deum credimus, licet in Trinitate agnoscat: & unum Dominum confitemur, licet in tribus hypostasibus ostendatur: ac neque in tres dominantes, nec tres dominatus una divinitas, & unus ille dominatus exorbitat: neque rursus alius quispiam Deus est, praeter hasce tres personas, qui sunt, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, & qui non substantijs ac naturis numerantur, sed hypostasibus & intellectibilibus atque perfectis proprietatibus; etenim

* hoc more
re Graecorum
dicitur.

HARMENOPOLI

sanctissima Trinitas personis distincta, ratione substantiæ æ
 divinitatis est individua. Quapropter, unam substantiam,
 unum regnum, unam potestatem, unam efficacitatem, unum
 consilium, unum imperium, unum dominatum in una sub-
 stantiâ & naturâ sanctissimæ Trinitatis agnoscimus; non in
 unam personam, vel unam hypostasin eam confundentes. Id-
 eò perfectus Deus est pater, perfectus Deus filius; perfectus
 Deus Spiritus sanctus: quum unam & eandem quilibet citra
 defectum, perfectamq; divinitatem habeat. Deus enim, &
 Deus, & Deus, sed hæc tria Deus unus, sicut sancti patres
 prædicant. Nam nihil in eis creatum, vel servum, vel extra-
 neum, quasi factum ortumq; posterius. Quum hæc sanctæ sit
 & consubstantialis Trinitatis ratio, simul etiam incarnatio-
 nis mysteria hoc quodam modo confiteri necesse est, quippe
 Dominus noster Iesus Christus, qui unus est è sancta Trinitate,
 Dei filius, propter salutem nostram, suoptè consilio, Deo
 que patris voluntate, in terram descendens, ex sancta Deipara,
 perpetuaq; virgine Maria, verè, non specietenus natus est,
 composita sibi ex ea carne, mentis atq; animi compote; per-
 fectusque Deus existens, perfectus homo factus est; ita qui-
 dem, ut idem totus sit Deus, & totus homo; de naturis dua-
 bus, divinitate ac humanitate, una in hypostasi subsistens,
 absq; confusione, mutatione, divisione, ideoq; duas volunta-
 tes naturales & actiones duplices habens. Non tamen duos
 filios, aut duos Christos, aut duos Dominos dicimus, sed un-
 num filium, & ante incarnationem, & post incarnationem
 eundem: consubstantialem Deo & Patri, ac nobis hominibus,
 quam obrem & sanctam illam virginem, que ipsum in-
 effabili modo peperit, *Deiparam* appellamus, uti que Deum
 pepererit, unum è sancta Trinitate, qui & crucem sustinuit,
 tanquam homo, & tanquam Deus, tertio die resurrexit in
 corpore;

PROFESSIO.

corpore corruptionis experte, quumque se discipulis sapius
conspiciendum exhibuisset, in coelum cum corpore rursus
abiit, eodem modo rediturus ad iudicandum vivos atque mor-
tuos, quum regnum finis expertus, & imperium nunquam ter-
minandum habeat. Expectanda quoque singulorum homi-
num resurrectio cum corpore ab interitu vindicato, futu-
rique seculi vita, quæ & iustorum æternam læticiam,
& sine carens peccatorum supplia-
cium habebit.

**Index catalogi hæreticorum
Harmenopuli.**

A Pollinarista	pag. 2	Masaliani	5
Ariani	1	Montani	ibid.
Bogomili	7	Nestoriani	3
Donatista	5	Novatiani	4
Eunomiani	4	Origeniani	2
Eutychai	3	Pauliani	3
Fulloviani	3	Sabbatiani	5
Macedoniani	1	Sabelliani	2
Manichai ac Marcionite	3	Sergiani	3
Marcelliani, Photiniani, So- phroniani	4		

B I N I S.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Index catalogus
Museum...

1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9
10	10	10
11	11	11
12	12	12
13	13	13
14	14	14
15	15	15
16	16	16
17	17	17
18	18	18
19	19	19
20	20	20

P I N I S

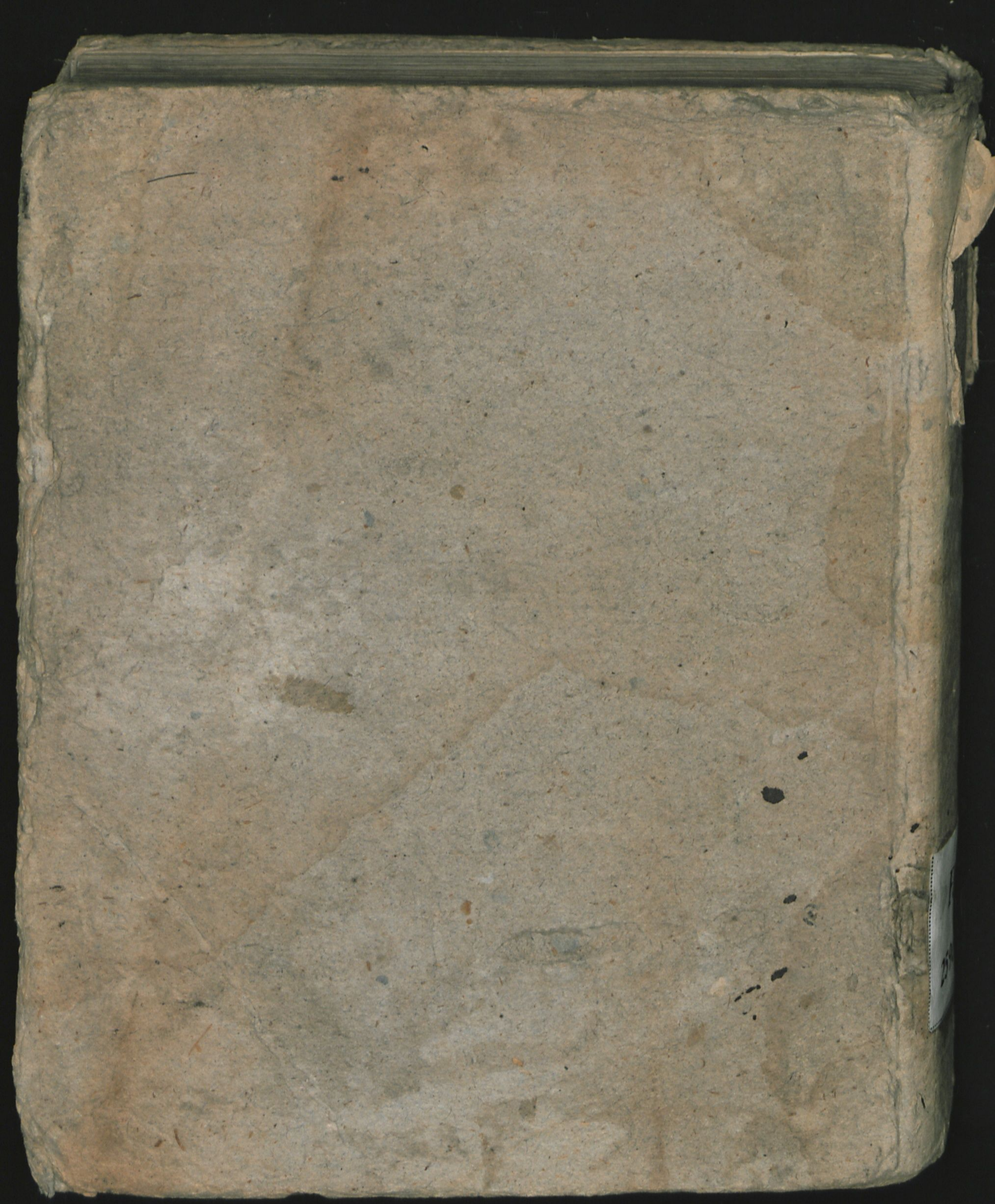
Ms. 53792

Ms. 153792

Fa 2590^a

Wort

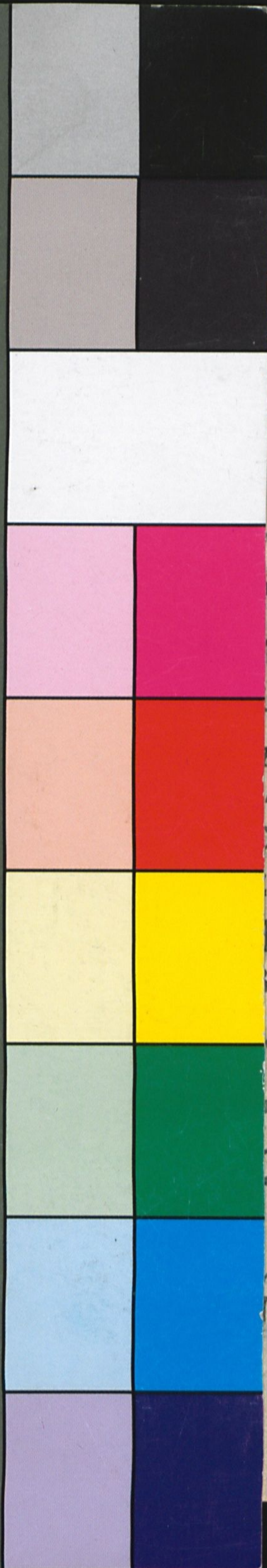

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

4
NORII
OVNENSIS
RESBYTERI,
HOLASTICI,
ESIBVS
VS:
NI HARME-
I NOMOPHY-
LONICENSIS
RETICORVM, QVAE
VS EXTITERVNT,
GUS,
ST EJUSDEM
HODOXÆ
IO,
Indice
AD II,
S HEITMULLERI
LXXVI,

